

De minister van Veiligheid en Justitie
t.a.v. de heer mr. M.Tj. Bouwes,
plv. directeur Wetgeving en Juridische Zaken
Postbus 20301
2500 EH 's-Gravenhage

Onderwerp
Advies concept-wetsvoorstel versterking
strafrechtelijke aanpak terrorisme

Inleiding

Bij uw brief van 17 november jl. (kenmerk 2010281) deed u de Kiesraad ter advisering toekomen een concept-wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafvordering en enkele andere wetten tot versterking van het strafrecht en verbetering van strafvorderlijke mogelijkheden om terrorisme te bestrijden (versterking strafrechtelijke aanpak terrorisme). De adviesaanvraag is behandeld in de vergadering van de Kiesraad d.d. 21 december jl.

Samenvatting

Voorliggend conceptwetsvoorstel beoogt onder meer de mogelijkheid te openen tot ontneming van (actief en/of passief) kiesrecht als bijkomende straf bij veroordeling voor alle terroristische misdrijven. De Kiesraad adviseert positief over dit voornemen. Wel verzoekt de Raad om deze mogelijkheid ook te openen bij veroordeling voor de misdrijven genoemd in de artikelen 121a, 123a en 124a WvSr.

Uitsluiting kiesrecht

Het concept-wetsvoorstel beoogt enerzijds uitbreiding van het aantal terroristische misdrijven en anderzijds het openen van de mogelijkheid van ontneming van kiesrecht voor alle terroristische misdrijven. De Kiesraad beperkt zich in dit advies tot het bespreken van laatstgenoemd voorstel.

Ter onderbouwing van dit voorstel wordt in de memorie van toelichting onder meer gewezen op het in 2015, in opdracht van de Kiesraad, uitgevoerde onderzoek naar de werking van strafbepalingen in het kiesrecht¹ en op het op basis hiervan door de

SECRETARIAAT KIESRAAD

Datum
22 december 2016

Ons kenmerk
2016-0000795704

Inlichtingen
mr. M. Bakker
T 070-4266844

Uw kenmerk

Blad
1 van 2

Bezoekadres
Herengracht 21
2511 EG Den Haag

Postadres
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Internetadres
www.kiesraad.nl

E-mailadres
kiesraad@kiesraad.nl

¹ Ron de Jong (red.), *Strafbepalingen in het kiesrecht. Ontstaan, functioneren en toekomst*, Leiden: OBT De Bink 2015.

Datum
22 december 2016

Kenmerk
2016-0000795704

Onderdeel
Secretariaat Kiesraad

Blad
2 van 2

Raad op 12 juni 2015 aan minister Plasterk van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties uitgebrachte advies.²

De Kiesraad wijst erop dat zijn advies een bredere strekking had dan enkel gelijkschakeling van alle terroristische misdrijven wat betreft de mogelijkheid van uitsluiting van het actief en/of passief kiesrecht als bijkomende straf. Dit advies beoogde vooral in algemene zin de betrouwbaarheid en integriteit van het verkiezingsproces te bevorderen. Dit, door het openen van de mogelijkheid van ontneming van actief en/of passief kiesrecht als bijkomende straf bij het plegen van kiesrechtgerelateerde delicten, zoals het omkopen van kiezers (artikel Z 4 van de Kieswet), het ronselen van volmachten (artikel Z 8 van de Kieswet) en de delicten genoemd in de artikelen 126, 127 en 128 WvSr. Deze laatste bepalingen bestraffen respectievelijk het laten omkopen van kiezers, het verrichten van bedrieglijke handelingen bij verkiezingen en identiteitsfraude bij verkiezingen.

Ook adviseerde de Kiesraad om ontneming van kiesrecht mogelijk te maken bij de delicten genoemd in de artikelen 121a, 123a en 124a WvSr., waar deze mogelijkheid thans al wel bestaat bij de delicten 121, 123 en 124 WvSr. Het gaat in dezen om dezelfde strafbare handelingen en gedragingen, zij het in het ene geval (artt. 121, 123 en 124 WvSr) jegens een vertegenwoordigend orgaan en in het ander geval (artt. 121a, 123a en 124a) jegens een commissie uit een vertegenwoordigend orgaan. Dit onderscheid rechtvaardigt in de ogen van de Raad in onvoldoende mate dat de rechter in eerstgenoemd gevallen wel en in de andere gevallen niet tot ontneming van kiesrecht zou kunnen besluiten. De Raad verzoekt u derhalve uitsluiting van kiesrecht ook bij genoemde artikelen alsnog wettelijk mogelijk te maken, bij voorkeur door middel van voorliggend wetsvoorstel (met aanpassing van de considerans).

DE KIESRAAD

H.R.B.M. Kummeling,
voorzitter

M. Bakker,
secretaris-directeur

---

² Zie voetnoot 1.